

सैंपल पेपर

२०१९-२०

कक्षा - सप्तम्

विषय - संस्कृत

समय - 3 घंटे

पूर्णांक - 80

निर्देश - 1. अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारि खंडानि सन्ति ।

2. सर्वेषां उत्तराणि क्रमानुसार दीयताम् ।

(खंड - क)

प्र .1. अधोलिखित गद्यांश पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

एकस्मिन् ग्रामे देवशर्मा नाम ब्राह्मणः वसति स्म । तस्य एकः नकुलः आसीत् । ब्राह्मणस्य भार्यायाः तस्मिन् नकुले विश्वासः न आसीत् । देवशर्मा अनेकवारं भार्याम् उपादिशत् - "कदापि अपरीक्ष्य कर्म न कर्तव्यम् ।" एकदा तस्य भार्या जल - कुम्भं आदाय जलार्थं सरोवरं प्रति अगच्छत् । ब्राह्मणः अपि भिक्षार्थं बहिः अगच्छत् ।

1) एकपदेन उत्तरत ।

(0.5x2=1)

क. ब्राह्मणस्य नाम किम् आसीत् ?

(विष्णुशर्मा / देवशर्मा)

ख. ब्राह्मणस्य भार्यायाः कस्मिन् विश्वासः न आसीत् ?

(नकुले / सर्पे)

2) पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

क) देवशर्मा अनेकवारं पतिम् किम् उपादिशत्?

(2x1=2)

3) भाषिक कार्य -

(1x2=2)

क . "देवशर्मा नाम ब्राह्मणः वसति स्म ।" अस्मिन् वाक्ये वसति स्म क्रियापदस्य कर्ता कः?

ख . 'पत्नी' पदस्य समानार्थक पदं गद्यांशात् चित्वा लिखत ।

(भार्या /भाता)

- (1) अत्र छात्रावस (1)..... कृशाला स्म मन्थ तत्र
- (2) कृशाल (3)..... । इत्यः वयं सर्वे छात्राः (4)..... जन्तुशालाम्
- (5) अत्राच्छन् । जन्तुशाला तु (6)..... आसीत् । अहमे तत्र सर्वप्रथमं
- उद्विजमान (7)..... । तत्र श्वेतसिंहा, कस्तुरिणः, व्याघ्राः (8).....
- क्षमन्ति स्म । तिराफाः, राजाः, भृगा इत्यादयः तु स्वतन्त्राः (9)..... स्म ।
- वयं दूरतः एव तान् दृष्ट्वा (10)..... स्म । तत्र अनेके विविधाः पक्षिणः अपि

प्रिय आशिर्वा श्रुति,

दिनांकः 8.3.19

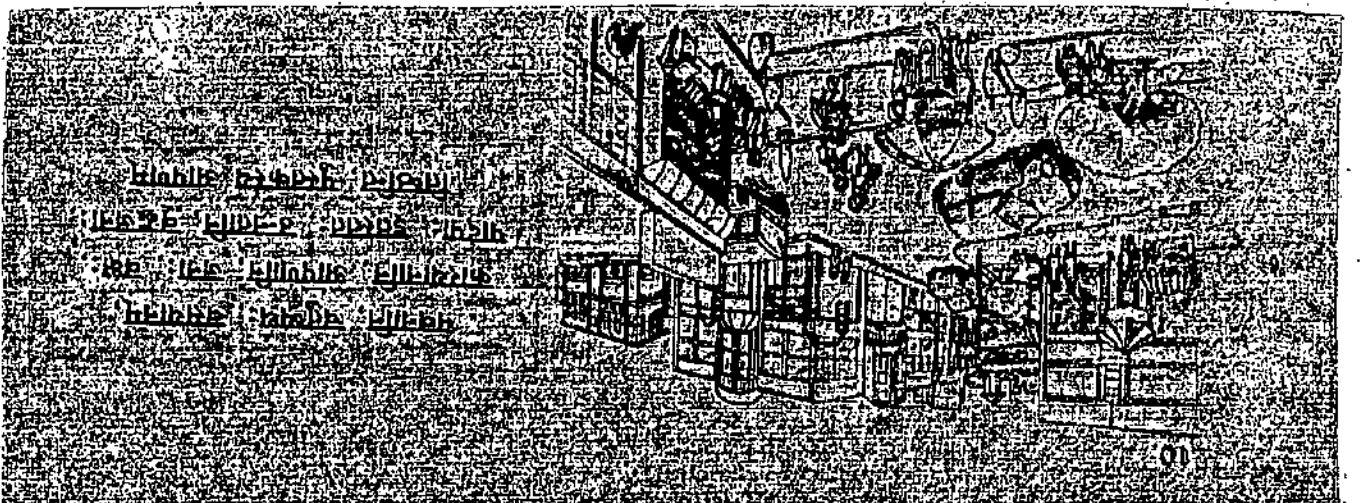
द्वैपायनः

स्वामीनाथन छात्रावसतः

अस्ति।

(समयाः, पत्रं, क्षमन्ति, अपश्य, विशाला, दृष्ट्वा, द्वैपायनान्वारस्य, सर्वम वयं

प्र.3. जन्तुशालाक्षमणवाण्यन स्वामीनाथन प्रति पत्रं लिखत । (0.5x10=5)

प्र.2. अधोलिखितं चित्रं दृष्ट्वा भर्षणयाः सहायतया पञ्च वाक्यानि लिखत । (1x5=5)

पंजरे विलसन्ति स्म। अहम् त्वां अपि कदाचित् इमाम् जन्तुशालाम् नेष्यामि।
मातृपितृचरणयोः शत प्रणामाः।

भवदीयाग्रजः

समयः

प्र.4. निम्नलिखितानि वाक्यानि अनुवादं कुरुत। (संस्कृत में) (1x5=5)

- 1) हम सब खेलते हैं।
- 2) हमें सच बोलना चाहिए।
- 3) मैं एक छात्र हूँ।
- 4) वह घर जाता है।
- 5) हमारा विद्यालय सुन्दर है।

(खंड - ग)

प्र.5. शब्दरूपाणि लिखत।

(0.5x12=6)

- 1) 'पितृ' शब्दरूप - तृतीया व चतुर्थी विभक्ति तीनों वचनों में।
- 2) 'मातृ' शब्दरूप - प्रथमा व द्वितीया विभक्ति तीनों वचनों में।

प्र.6. धातु रूप लिखत।

(0.5x12=6)

- 1) 'भू' धातुरूप - लट् लकारे, मध्यम व उत्तम पुरुषे समस्त वचने लिखत।
- 2) 'गम्' धातुरूप - लोट् लकारे, प्रथम व मध्यम पुरुषे समस्त वचने लिखत।

प्र.7. निम्नलिखितपदेषु प्रकृति प्रत्ययौ संयोज्य लिखत।

(0.5x4=2)

- 1) गम् + क्त्वा
- 2) सम् + पठ् + ल्यप्
- 3) कृ + तुमुन्
- 4) ज्ञा + क्त्वा

प्र.8. अधोलिखितानां अंकैभ्यः संख्या शब्द लिखत। (संस्कृत में)

(0.5x4=2)

- 1) 10 ख) 35 ग) 19 घ) 50

प्र.9. पर्यायाः लिखत ।

(0.5x4=2)

- 1) महानसम्   ख) लोचनं
ग) सोमः   घ) आशु

प्र.10. विपर्ययाः लिखत ।

(0.5x4=2)

- 1) सुलभः   ख) जयः
ग) राज्ञी   घ) शुभम्

प्र.11. उचितपदेन समयं लिखत ।

(0.5x4=2)

- 1) 6:00 - .....वादनम्
2) 3:30 - .....वादनम्
3) 7:15 - .....वादनम्
4) 1:00 - .....वादनम्

प्र.12. उचित पदं चित्वा वाक्यानि पूरयत ।

(0.5x4=2)

- 1) छात्रः ..... प्रति गच्छति । (विद्यालये / विद्यालयं)
2) अलम् ..... । (कोलाहलेन / कोलाहलम्)
3) गुरुवे ..... । (नमः / नमो)
4) बालः ..... बिभेति । (सिंहेन / सिंहात्)

प्र.13. निम्नलिखितवाक्येषु रेखांकितानि पदानि शुद्धम् कुरुत ।

(0.5x4=2)

- 1) तव मित्रः आगच्छति ।
2) अहम् गृहम् न गमिष्यसि ।
3) ते लताः पततः।
4) अश्वाः चणकान् खादति ।

प्र.14. पद परिचयं कुरुत । (लिंग व विभक्ति)

(0.5x4=2)

- 1) विश्वस्य
2) क्षुधायाः

(खंड - घ)

प्र.15. अधोलिखित गद्यांश पठित्वा उत्तराणि दीयताम् ।

भारतस्य पूर्वोत्तर दिशायाम् नेपालभूटानयोः मध्ये रमणीयः सिक्किमप्रदेशः अस्ति । अत्र पर्वतेषु उच्चतमा पर्वतशृङ्खला 'कंचनजंगा' अस्ति । एतेषु अनेकाः पर्वताः हिमेन आच्छादिताः सन्ति । हिमात् निसृताः जलधाराः अस्य दक्षिणपश्चिमे नदीरूपैः वहन्ति , तेषु 'तीस्ता' 'रंगीत' च प्रमुखे । सिक्किमवासिनः तीस्ता 'सिक्किमस्य जीवनरेखा' इति कथयन्ति ।

1. एकपदेन उत्तरत ।

(0.5x2=1)

1) अत्र उच्चतमा पर्वतशृङ्खला का अस्ति ?

2) सिक्किमप्रदेशस्य जीवनरेखा का ?

2. पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

(1x2=2)

1) एतेषु अनेकाः पर्वताः केन आच्छादिताः सन्ति ?

2) भारतस्य पूर्वोत्तर दिशायाम् नेपालभूटानयोः मध्ये रमणीयः कः अस्ति ?

3. अर्थम् लिखत ।

(1x2=2)

क) रमणीयः

ख) हिम

प्र.16. शब्दार्थाः लिखत ।

(0.5x8=4)

महिषी , अस्तित्वं , प्रज्ञा , लोपं , सविता , अग्रिमे, आहतः , रिपुः

प्र.17. एकपदेन उत्तरत ।

(0.5x8=4)

1) बीरबल कान् अपचत् ?

2) दीपिकायाः माता नाम किम् अस्ति ?

3) कस्मिन् सप्तदिनानि सन्ति ?

4) क्रोधात् किम् भवति ?

5) दोषाः कति सन्ति ?

6) नृपस्य मनसि कति प्रश्नाः आसन् ?

- 7) संन्यासी का खनति स्म ?
- 8) उदये सविता कीदृशः भवति ?

प्र.18. पूर्णवाक्येन उत्तरत ।

(1x4=4)

- 1) असंतोषस्य कारणं किम् अस्ति ?
- 2) कति पथिकाः सन्ति ?
- 3) कः विलम्बेन धावित्वा आगच्छति ?
- 4) के वसुधा कुटुम्बकम् मन्यते ?

प्र.19. मंजूषायाः दत्तैः अव्ययैः रिक्तस्थानानि पूरयत ।

(0.5x8=4)

(विना, अपि, एव, यदि, सह, तर्हि, किमर्थं, तु)

- 1) ते ..... मया सह गमिष्यन्ति ।
- 2) ..... माता यच्छति तदा सः भोजनं खादति ।
- 3) रविवासरे ..... अवकाशः भवति ।
- 4) सर्वदा वयं ..... लिखामः ।
- 5) यदि अहम् लेखिष्यामि ..... तव अपि पठिष्यसि ।
- 6) रामेण ..... सीता अपि वनं अगच्छत ।
- 7) सुनीता ..... खिन्ना आसीत् ?
- 8) अहम् पुस्तकं ..... न अपठम् ।

प्र.20. स्थूलपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणम् कुरुत ।

(0.5x6=3)

- 1) बीरबलः दरबारे वृद्धं आनयत् ।
- 2) दीपिका भारतदेशे वसति ।
- 3) राष्ट्रस्य निर्माणं प्रदेशैः भवति ।
- 4) परोपकारेण सौहार्दम् भविष्यति ।
- 5) दीपिका योग्या अस्ति ।
- 6) सा कांस्यपदकम् अविन्दत् ।

प्र.21. उपसर्गान् लिखत ।

(0.5x6=3)

1) अनुसृत्य - .....

ग) अपमान - .....

2) आनंदति - .....

घ) अवगच्छति - .....

ड.) अधिगम्य - .....

च) प्राध्यापकः - .....

प्र.22. वाक्य निर्माणं ।

(1x5=5)

वनं , मित्राणि, काकः , वर्षा, सरोवरः